

NESTVARNI SKOKOVI

IVOR KRULJAC

NINA ALVIR

Nestvarni skokovi

Ivor Kruljac

Nina Alvir

Impressum:

Autor: Ivor Kruljac

Urednik: Danijel Labaš

Stručni savjetnici: Marija Granić i Nedjeljko Marković

Lektura: Lina Malek

Ilustracije i grafička priprema: Nina Alvir

Nakladnik: Društvo za komunikacijsku i medijsku kulturu

Dragutina Golika 28

10 000 Zagreb

www.djecamedija.org, www.dkmk.hr

Elektronička pošta: info@dkmk.hr

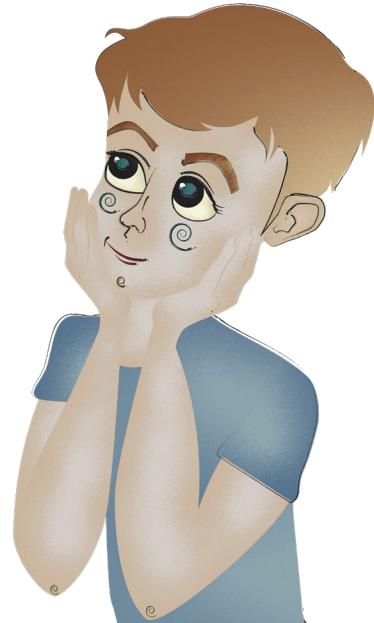
Sadržaj publikacije u isključivoj je odgovornosti Društva za komunikacijsku i medijsku kulturu te ne odražava stav Agencije za elektroničke medije. Ovaj projekt provodi se uz potporu Agencije za elektroničke medije.

Autorska prava © Društvo za komunikacijsku i medijsku kulturu. Sva prava pridržana.

Strogo je забранено kopiranje, raspačavanje, ponovno objavlјivanje ili izmјena materijala
bez prethodnog pisanog odobrenja dobivenog od Društva za komunikacijsku i medijsku kulturu.

ISBN 978-953-49524-2-9

CIP zapis dostupan je u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001161051.

Priča prva: Čovjek Skočkić pobjeđuje dr. Zrakana

Uz zvuk alarma koji je odzvanjao gradom obavijenim noći, dva su kriminalca bježala ulicama nakon uspješne pljačke. Nosili su pune vreće novca iz banke u koju su provalili. Jedan iza drugog, željeli su nestati prije dolaska policije.

No, kako su se udaljavali, kriminalcu koji je zaostajao za svojim partnerom učinilo se da vidi nekakvu okruglu sjenku koja se brzo odbija među neboderima iznad njih. Taman kada je to htio reći svome suradniku u pljački, sjenka mu je pokupila i zabila partnera ravno u zid zgrade.

Sav u strahu, zločinac je izvadio pištolj u očajničkom pokušaju obrane. Ali,
nije se ni stigao osvrnuti oko sebe, a sjenka se već zabila i u njega, zabivši
ga u zgradu preko puta gdje je ležao njegov kompanjon.

Sjenka se osovila na noge i postala mršava, a gradska svjetiljka osvijetlila je crno-bijelo zamaskiranog osvetnika. Čuvši policijske sirene kako se približavaju, spodoba se opet napuhnula, prekrivši svoje noge, pa se od ceste odbila u vis.

Tri policijska automobila su stigla brzo, a policajci ostali iznenadjeni vidjevši savladane zločince.

– Je li to bilo ono što mislim da jest, inspektore Josipe? – upitao je mladi policajac.

– Da. – reče inspektor gledajući u tamno nebo, dobro znajući što je mladi policajac mislio.

– Bio je to Čovjek Skočkić.

I doista, na jednom od nebodera grada, zbilja je stajao spomenuti junak, njegov zaštitnik. Niti jedan kriminalac nije imao šanse protiv Čovjeka Skočkića i njegova kostima koji se može napuhati i pomoći kojeg se Čovjek Skočkić odbija poput loptice skočkice po cijelom gradu.

Začuvši poziv upomoći negdje usred grada, Čovjek Skočkić skočio je sa zgrade i, čekavši nekoliko metara prije susreta s tlom, napuhnuo se u loptu i odbio u smjeru zločina koji je naumio spriječiti.

Nije bio jedini. Pustolovine Čovjeka Skočkića već godinama kroz strip i crtic prate djeca, mladež, a i oni stariji diljem svijeta. Tomislava je s ovim junakom upoznao njegov tata, koji je također odmalena volio Čovjeka Skočkića i želio je tu radost podijeliti sa svojim sinom jedincem.

Obožavali su zajedno gledati iznova i iznova jedne te iste epizode koje su se vrtile na televiziji. Pogotovo one s doktorom Zrakanom, zlim znanstvenikom koji je svojim laserima bio jedina stvarna prijetnja junačkome Čovjeku Skočkiću. Tako je u jednoj epizodi dr. Zrakan svojim laserom pogodio napuhnutog Čovjeka Skočkića i uništio njegovo najveće oružje: odijelo.

– Oho, što će biti sada? – upita tata Tomislava. – Hoće li to Čovjek Skočkić izgubiti?

– Neće! – povikne Tomislav. – Ispod njegove gume nalazi se metal koji će dr. Zrakanu odbiti iduću lasersku zraku natrag!

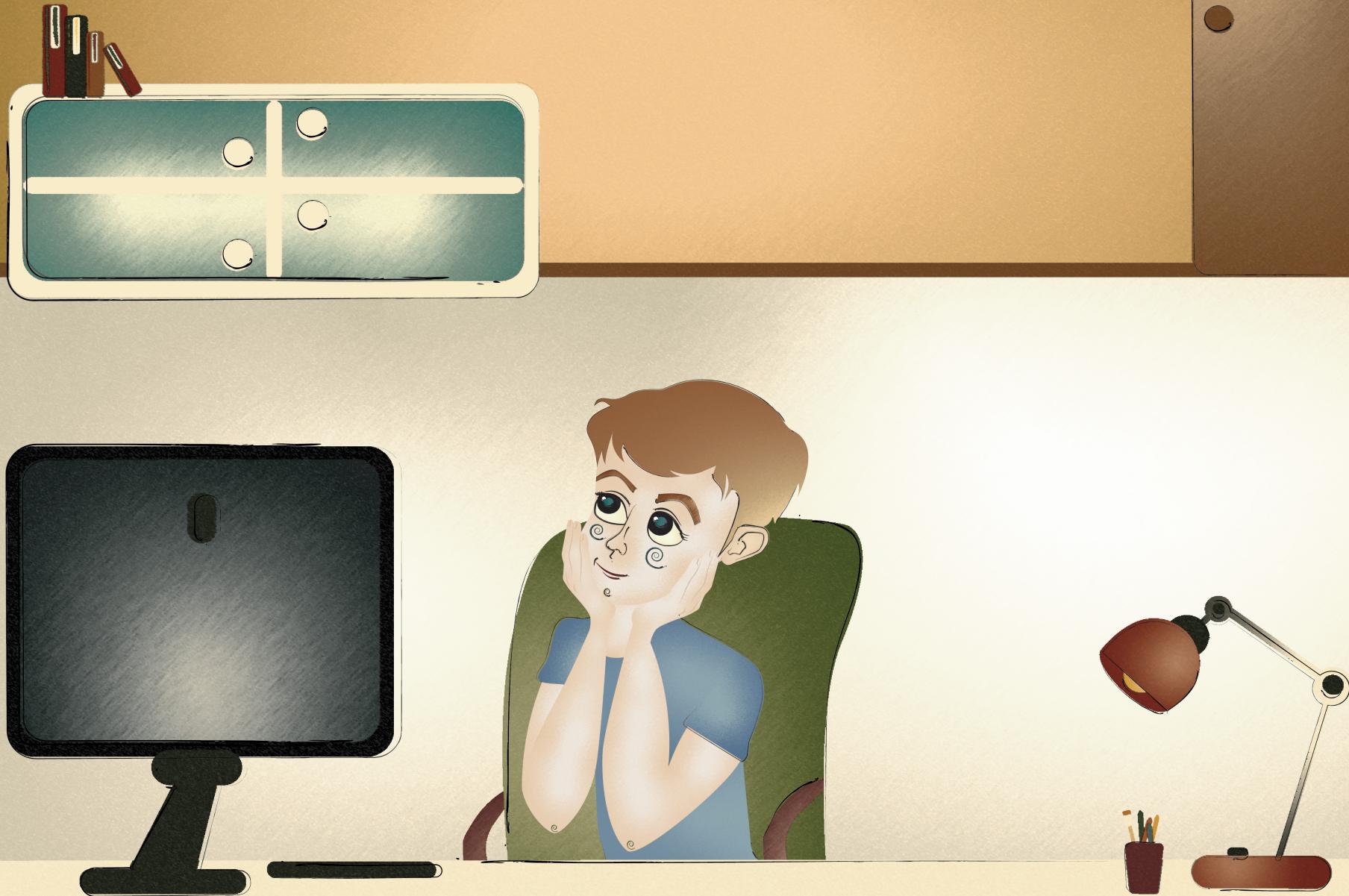
Tako je doista i bilo. Zraka je pogodila dr. Zrakana ravno u njegov pištolj i razoružala ga, čime je Čovjek Skočkić odnio još jednu veliku pobjedu.

PRIČA DRUGA:
Od mafije do neprikładne šale

Kako je tata morao raditi, Tomislav bi Čovjeka Skočkića gledao i sam.

Ako ne na televiziji, onda na računalu. Katkada su mu dolazili ili je odlazio svojim prijateljima.

Između gledanja često su se znali i igrati s igračkama njihova omiljenog heroja. Ponekad su u ruke uzimali igračke i glumili junake iz crtića, a posebno su se rado igrali s onim junacima koji su ih se najviše dojmili.

Poletne akcijske scene malog su Tomislava jednom potaknule da i sam skoči s kauča na pod kako je Čovjek Skočkić skočio sa zgrade. Učinilo mu se to zabavnim pa je to ponovio i na idućoj akcijskoj sceni.

Nitko nije znao da je pravo ime Čovjeka Skočkića zapravo Zdravko Kostić. Kada se nije borio protiv zločina, Zdravko je bio uspješni poslovni čovjek koji je posjedovao veliku tvrtku za proizvodnju loptica skočkica.

Iako uspješan, Zdravko je uvijek bio skroman, pristojan i susretljiv prema svima, od prijatelja do suradnika i novih ljudi koje je upoznavao.

Čak i kada nije bio u svojem kostimu, Zdravko Kostić svejedno je koristio svaku priliku kako bi doznao nešto novo o kriminalcima protiv kojih se bori. Tako se i našao u uredu Ivana Crnića, direktora jedne zaklade, koji je želio surađivati sa Zdravkom. Međutim, ispitujući zločince koje je porazio kao Čovjek Skočkić, Zdravko je doznao da je Crnić povezan s mafijom koju financira svojom zakladom. Stoga je i pristao na sastanak, kako bi iz prve ruke pobliže upoznao i promotrio toga sumnjivca.

U jednom trenutku tijekom njihova razgovora na vrata ureda pokuca Ivanova tajnica. Odmah je privukla njihovu pažnju jer su vidjeli da je bila vrlo zabrinuta.

– Oprostite na prekidu, gospodine Crniću. – rekla je tajnica. – Upravo su zvali iz bolnice.
Kažu da je Vaša supruga imala lakšu prometnu nesreću.

– Što? – zabrinuto je upitao Ivan Crnić.

Kasnije se pokazalo da je to bilo upozorenje kriminalaca koje je Ivan Crnić mislio izigrati. No, spasit će ga, ali i poslati u zatvor nitko drugi doli Čovjek Skočkić.

Tomislavu su se svidjeli dijalazi koje su vodili likovi u crtiću. Zvučali su mu vrlo dobro i moćno. Nije ga se dojmio samo Čovjek Skočkić nego i drugi likovi.

Jednog popodneva tata je spremao ručak, dok je Tomislav gledao jednu od epizoda Čovjeka Skočkića. Čekali su mamu da se vrati s posla. U jednom trenutku zazvonio je telefon.

– Tomislave, daj se javi. – reče tata dok je kuhao.

Tomislav se javio. Na telefonskoj je vezi bila njegova mama.

– Tomislave, zlato, ti si? Daj, molim te, javi tati da će kasniti pola sata, sastanak će mi malo potrajati. – rekla je mama.
– Dobro, mama. – rekao je Tomislav.

Tomislav je krenuo prema tati da mu kaže da će mama kasniti. No, kako se volio igrati s tatom i kako tata isto tako gleda Čovjeka Skočkića s njim i stalno su o njemu pričali, pomislio je da će tati biti drago da mu prije nego što prenese poruku odglumi jednu od scena iz crtića.

– Upravo su zvali iz bolnice. Kažu da je Vaša supruga imala lakšu prometnu nesreću. – reče Tomislav.

– Što? Koja bolnica? Kakva nesreća? – upitao je tata potpuno preplašen.

– Šalim se, tata, pa to kaže tajnica gospodina Crnića. – objasnio je Tomislav.

– Tko je gospodin Crnić?

– Pa iz Čovjeka Skočkića. Ustvari je mama samo zvala i rekla da će malo kasniti radi sastanka.

– To nije smiješno sine, ne smiješ se tako šaliti! – upozorio je tata Tomislava.

Nakon ručka i mama ga je upozorila, pa je Tomislav ostatak dana proveo
u kazni. U sobi, bez igračaka i gledanja Čovjeka Skočkića.

**Priča treća;
Dr. Zrakan opet prijeti**

Dr. Zrakan pobjegao je iz zatvora i napravio novo, veliko lasersko oružje s kojim je želio raznijeti Mjesec.

Kako bi izbjegao napad Čovjeka Skočkića, dr. Zrakan postavio je sebe i svoje oružje u kocku od neprobojnog stakla, koja se na kotačima vozila ulicama grada.

Ma, to nije moguće! – rekao je Čovjek Skočkić koji se silovito odbio od obližnje zgrade i velikom brzinom zabio ravno u kocku dr. Zrakana. Ali nije uspio. Odbio se od kocke i sletio na ulicu.

– Uzalud se trudiš, Čovječe Skočkiću, ova kocka je prejaka za tebe. – rekao je dr. Zrakan zlokobno se smijući dok je kocka prošla na svojim kotačima pokraj Čovjeka Skočkića.

Ali Čovjek Skočkić nije očajavao. Izvukao je svoj loptopištolj i ispalio jednu od svojih loptica skočkica među kotače, odmah ispod kocke. Loptica se odbijala među kotačima, cestom i kockama, sve dok nije pogodila najslabiji dio konstrukcije dr. Zrakana.

I gle čuda: jednim jedinim pogotkom kotači iznad kocke su ispalili, a spona koja je držala neprobojna stakla se polomila, pa su stakla pala i otkrila dr. Zrakana!

Loptica se odmah vratila u ruku Čovjeka Skočkića, koji je zahvaljujući predanom vježbanju uspijevao uhvatiti svaku lopticu koju ispalili.

Čovjek Skočkić tada je skočio, odbio se ponovno od zgrade i ovog puta brzo i silovito uništio lasersko oružje. Uhvatio je dr. Zrakana i vratio ga u zatvor.

Tomislav i njegova dva prijatelja, Ratko i Marko, igrali su se u Markovu dvorištu i zabavljali se sa svojim loptopištolicima, oduševljeni što su im roditelji kupili najprepoznatljivije i najbolje oružje Čovjeka Skočkića.

Imala su ih sva djeca u njihovu razredu.

Ispaljivali su loptice skočkice koje su se odbijale na sve strane.

Popili su limenke sokova koje im je dala Markova mama
i potom pucali u limenke.

Ratko je čak uspio jednim pucnjem srušiti sve tri limenke postavljene
u obliku trokuta i ponovno rukom uhvatiti lopticu.

Priča četvrta: Nije važno biti prvi, nego najbolji susjed

Markovi roditelji rekli su djeci da ne izlaze iz dvorišta i ona su to poštovala. Ipak, igrali su se pokraj vrata na ulazu u dvorište, a od tamo su vidjeli ulicu kojom prolaze Markovi susjedi.

Odmah preko puta, Tomislav, Marko i Ratko vidjeli su otvorena vrata dvorišta susjeda Đure, a u dvorištu susjedov automobil.

- Misliš li da bih skočkicu mogao ispucati ispod tog automobila, među kotače i onda je uhvatiti u ruku kao Čovjek Skočkić?
 - upitao je Marko Ratka, koji je trenutno bio najbolji u pucanju.
 - Ma, ne možeš! Nisi vježbao koliko Čovjek Skočkić. – odgovorio je Tomislav.
 - Da, mogu, najbolje pucam. – pobunio se Ratko.
 - Ma, ne možeš, nema šanse. – nastavio je Marko.
 - Da, mogu! Ljubomorni ste jer pucam bolje od vas. – naljutio se Ratko.
 - Onda dokaži! – izazvao ga je Tomislav.

Ratko se malo premišljaо, ali je naposljetku gurnuo svoj loptopistiоlј kroz ogradu, naciljaо i ispalio lopticu. Međutim, loptica je udarila u tlo malо ispred automobila, odbila se preletjevši automobil i pogodila ukrasno zvonce na trijemu. Zatim je sletjela na vjetrobransko staklo Đurina automobila i aktivirala autoalarm.

Zvonjava pogođenog zvonca i alarm probudili su susjeda Đuru, koji je spavao na trijemu, ali ga djeca nisu mogla vidjeti od automobila. Uz svu silnu buku koja ga je probudila, susjedu Đuri je na glavu palо i zvono!

- Sramite se! – govorio je Đuro djeci s kvrgom na glavi nakon što su Tomislavu, Marku i Ratku stigli roditelji.
- Oprostite, gospodine Đuro! – rekao je Ratko tiho i sramežljivo. – Samo smo pokušali ispaliti lopticu da se odbije između guma i vrati prema nama da je uhvatimo. Tako to radi Čovjek Skočkić.
 - Ti si pokušao, ne mi. – prošaptao je Marko.
- Vas dvojica ste ga nagovarali. – nadovezala se Markova mama.
- Nije u redu tako se igrati. – reče Ratkov tata. – Jedna je stvar ovako ispučavati loptice i hvatati ih u dvorištu, ali pucati u susjedovo dvorište nije baš u redu.
- Sve što je moguće u crtiću nije moguće i u stvarnosti. – upozorio je Tomislavov tata. – Da ste pogodili baš ispod automobila, mogli ste napraviti još veću štetu.

Djeca su se ispričala, ali su ipak, nakon zajedničkog dogovora roditelja, završila u kazni od tjedan dana. I to u sobi bez igračaka i gledanja Čovjeka Skočkića.

PRIČA PETA:
Čovjek Skočkić jači je od čipa

Dr. Zrakan i dalje je ležao u zatvoru, ali je i dalje imao svoje skrivene suradnike. Njegov najtajniji, najopasniji i dugo skrivani izum, prateće smrtonosne zrake, aktivirali su njegovi pomoćnici, koji su i dalje terorizirali grad.

Prateća zraka ganjala je jedan avion, koji nipošto nije mogao sletjeti jer ako sleti, zraka će pogoditi i potpuno uništiti letjelicu. Avion je kružio iznad grada, ali preostalo mu je goriva za svega još sat vremena letenja prije nego što se sruši negdje u gradu.

– Ta će zraka pratiti avion gdje god pošao. Jedino je ja mogu zaustaviti. – govorio je iza rešetaka dr. Zrakan, zlurado se smijući policajcima koji su ga ispitivali. – Ali to ću učiniti samo ako me pustite iz zatvora!

U suprotnom, čak vam ni Čovjek Skočkić ovoga puta neće moći pomoći.

Zrakanovi pomoćnici, njih petorica, bili su okruženi policijom u jednoj napuštenoj zgradi. Sa svojim laserskim pištoljima koje im je njihov šef dao, odolijevali su policajcima koji su ih pokušali uhititi i od njih izvući informacije o zaustavljanju zrake.

Ali, skačući i odbijajući se od zgrada po gradu, prema Zrakanovim pomoćnicima, kao jedna velika ogromna lopta, stizao je Čovjek Skočkić.

Čovjek Skočkić probio je krov zgrade i svojim odbijanjem u sobi sudario se i onesposobio dvojicu Zrakanovih pomoćnika.

Preostala trojica došla su do njega, ali izvukao je svoj loptopistolj i ispalio lopticu skočkicu.

Odbijajući se među zidovima, loptica je najprije izbila iz ruke laserske pištolje trojici zlikovaca.

Loptica je još dvojicu zlikovca pogodila u glavu onesvijestivši ih pa se onda vratila u ruke hrabrom superjunaku.

– Stani! Predajem se, baci me u zatvor, samo me nemoj ozlijediti! – zapomagao je posljednji pomoćnik dr. Zrakana.

– Kako da zaustavim tu prateću zraku? – upitao je Čovjek Skočkić.

– Prije nego što je taj avion poletio na sredinu smo njegovog trbuha postavili čip. Zraka ustvari prati taj čip.

Dr. Zrakan je sakrio uređaj kojim se čip odvaja od aviona tako da samo čip bude pogoden i uništen, ali ne i avion.

– objasnio je zlikovac.

– Gdje je sakriven taj uređaj? – nastavio je Čovjek Skočkić.

– Ne znam, samo on zna – zaklinjaо se zlikovac prije nego što ga je Čovjek Skočkić predao policiji.

Znajući da dr. Zrakan nikada neće odati gdje se nalazi uređaj, Čovjeku Skočkiću preostalo je samo jedno rješenje. Ponovno se pretvorio u loptu i počeo skakati. Odbijao se od tla sve više i više, sve dok nije doskočio do nižih zgrada, pa onda na one sve više i više. I više od njih, u zrak!

Konačno, skočio je do visine aviona i zgrabio čip! Zraka ga je počela slijediti, ali Čovjek Skočkić bacio je čip dalje i od sebe i aviona. Zraka je uništila čip, pa je avion konačno mogao sigurno sletjeti.

Tako je zahvaljujući Čovjeku Skočkiću izbjegnuta još jedna katastrofa.

PRIČA ŠESTA: **Od zabrane od razgovora**

Jedne subote, mama je kuhala ručak, a tata je radio smjenu na poslu vikendom. Tomislav je već dvadeseti put s uzbudnjem gledao epizodu u kojoj Čovjek Skočkić skida čip s aviona. Posebno ga je oduševila glazba u toj sceni. Glasni, snažni, polagani bubenjevi uz jake, odmjerene zvukove klavira i operno pjevanje.

Pogledao je tu epizodu jednom, dvaput, triput. Uz glazbu i te očaravajuće scene Tomislav nije mogao odoljeti da i sam ne skače onako kako je Čovjek Skočkić uzimao svoje zate.

Skakao je po podu, sve dok nije počeo skakati po fotelji, kauču i po stolu.

No, na stolu se poskliznuo i pao. Zvuk krša i Tomislavovo plakanje potaknuli su mamu da hitro dojuri u dnevni boravak.

Tomislav je zaradio masnicu na leđima i jako ga je boljelo, no srećom ništa gore nije se dogodilo.

Mama mu je stavila led na masnicu i grlila ga dok mu nije bilo bolje.

– Tomislave, znam da jako voliš gledati Čovjeka Skočkića, ali koliko ti puta moramo reći da neke stvari iz tog crtića jednostavno ne možeš oponašati. Vidiš da se možeš ozlijediti. – rekla mu je mama nakon što joj je Tomislav ispričao što se dogodilo.

– Oprosti, samo sam skakao, nisam želio da se išta loše dogodi.

– Znam, ljubavi, mama te jako voli, ali moraš biti oprezan.

– Hoću li opet biti u kazni?

Mama je malo zastala i razmislila.

– Nećeš, ali želim razgovarati s tobom. – reče mama naposljetu.

– Razgovarati? – upita Tomislav.

– Ako nastaviš izvoditi ovako opasne stvari, zabranit ću ti da ikada više gledaš Čovjeka Skočkića.

– Neću, bit ću dobar, nemoj, molim te! – zapomagao je Tomislav.

– Čekaj da dovršim. Ako budeš cijeli mjesec bio dobar i marljiv u školi i ako ne budeš izvodio ovakve nepodopštine, moći ćeš i dalje gledati Čovjeka Skočkića, a i dobit ćeš jedno dodatno iznenadjenje.

– Kakvo? – znatiželjno upita Tomislav.

– Vidjet ćeš ako održiš obećanje. – rekla mu je majka.

Iako je trebao prestrašiti tatu, upasti s prijateljima u nevolje kod susjeda Đure i sam se poskliznuti, Tomislav je naučio kada ne treba ponavljati i oponašati Čovjeka Skočkića.

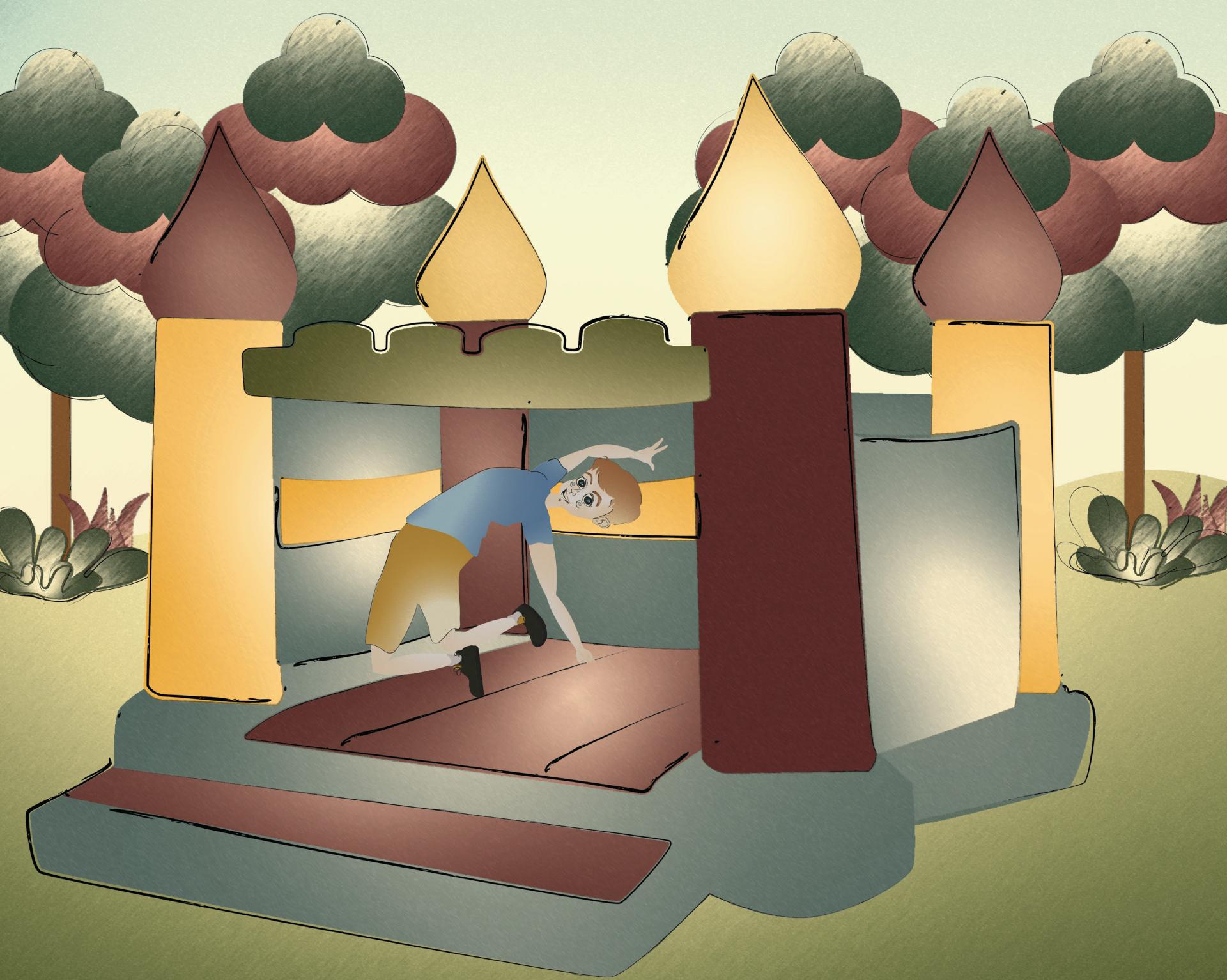
Kada je htio glumiti scene iz crtića, uvijek bi započeo sa „Sjećaš se one epizode ...“. Svojim loptopištoljem i dalje je ispucavao i hvatao ili barem pokušao hvatati loptice skočkice.

Međutim, počeo je paziti gdje puca, usput sklanjajući i pazeći na sve što bi loptica skočkica eventualno mogla oštetiti.

Naravno, sve bi stvari vratio na mjesto kada bi završio s igrom.

Čak je Ratka i Marka potaknuo da i oni budu oprezni i ne ispucavaju loptice u druga dvorišta dok se zajedno igraju.

Tomislavu je ipak bilo najteže odoljeti da i sam ne poskoči kao Čovjek Skočkić, dok je gledao svojega omiljenog junaka kako spašava svijet. No, uspio je i u tome, ali je ipak ponekad morao zamahnuti rukama ili nogama zbog uzbudjenja i napetosti.

I zauzvrat, mama je održala obećanje. Tomislava su roditelji odveli u skakaonicu i bio je oduševljen. Roditelji su mu obećali da će ga opet voditi nastavi li biti jednako dobar, marljiv i oprezan. Tomislav je skakao, skakao i skakao na trampolinu.

Nekada više, nekada niže, a ponekad bi i pao, ali mu ništa ne bi bilo u mekanom okolišu strunjača i opnene mreže.

Siguran i slobodan, prisjećao se svojih najdražih scena i skakao, zabavljao se i osjećao sjajno. Kao da je i sam junak koji jednim skokom može dosegnuti najviše zgrade i zaustaviti dr. Zrakana. Osjećao se baš kao Čovjek Skočkić iako je pritom shvatio da su neki skokovi mogući samo u crtici.

Dragi roditelji,

prije i nakon čitanja slikovnice, razgovarajte o sljedećim spoznajama koje obuhvaćaju rani dječji razvoj (Marković i sur., Od prvog koraka do maratona, Pragma, 2021.):

- Stvaranje povezanosti s djetetom trebalo bi započeti još u prenatalnoj fazi, iako je zasigurno teže ostvariti privrženost s još nerođenim djetetom. No, ono je cijelo vrijeme prisutno i itekako reagira na majčin stres i uznemirenost, kao i na njezine lijepe i ugodne trenutke. Potičite pozitivne emocije tijekom trudnoće koliko god je moguće. Pronađite aktivnosti u kojima se osjećate smireno i spokojno te često razgovarajte sa svojim djetetom. Ono vas sluša, uživa u vašem glasu i pamti ono što mu gorovite. Djeca kojima majke pričaju priče tijekom trudnoće najčešće na te priče reagiraju i nakon rođenja jer ih se jako dobro sjećaju.
- Već u dobi od tri dana djeca okreću oči i glavu u smjeru iz kojeg dopire zvuk. Najveća promjena koja se u području sluha događa u prvoj godini života jest ta da djeca počinju organizirati zvukove u složene obrasce. Primjerice, ako jednogodišnjem djetetu pustimo dvije melodije koje se lagano razlikuju, ono ih može međusobno razlikovati. Novorođenče može razlikovati gotovo sve glasove ljudskog govora i najradije sluša svoj materinski jezik.
- Roditelji se često pitaju opterećuju li dijete s previše zadataka i informacija u prvim godinama života. Jedanput kada se dijete rodi, mozak je uključen i čeka informacije. Iako u prvim tjednima imate dojam da dijete ništa ne razumije i ne uzvraća u vašem odnosu, itekako je važno biti svjestan da to baš i nije tako. Što češće razgovarajte s djetetom – kada ga nosite iz prostorije u prostoriju, kada vas gleda dok kuhate ili kada jednostavno šećete u prirodi, gorovite mu. Gorovite mu gdje ste, što radite, u kojem smjeru idete i što sve vidite oko sebe. Dijete sluša i čuje, a jedanput kada počne uzvraćati, shvatit ćeće koliko je zaista od prvog dana bila važna svaka riječ koju ste mu uputili.
- U ovoj su dobi (od 4 godine) još uvijek prisutna određena nelogična razmišljanja koja nisu

potpuno realna u stvarnom svijetu. Najgore što možete napraviti jest dijete razuvjeravati u tom slučaju, jer su nelogična razmišljanja nužna za pokretanje asocijativnih regija u mozgu koji imaju važnu ulogu u razvoju kreativnosti. Polaskom u školu djeca već počinju gubiti sposobnost stvaranja nelogičnih i bajkovitih priča, što nakon nekog vremena postaje nepovratna sposobnost koju od rasligotovo u potpunostigube. Pustite djecu da koriste maštui razvijaju imaginaciju, imajući pritom na umu da je to njihov način percipiranja i shvaćanja okoline u ovoj dobi. Pokušajte što više čitati slikovnice, izmišljati priče i raspravljati o njihovim idejama. Možda ćete se iznenaditi kada vam jedan četverogodišnjak postavi pitanje: „Boli li kišu kad pada s neba?“ ili „Kako nastaju pahulje?“ Pustite dijete da skače, trči, igra se i provodi vrijeme na svježem zraku, uz onoliko opreza koliko je potrebno da se ne ozlijedi. Pretjerana zaštita u ovom razdoblju, kao i preveliko izlaganje ekranima, dovodi do problema i zaostajanja u kasnom razvoju. Roditelji bi u ovoj dobi trebali provoditi što više vremena sa svojom djecom i odgovarati na njihova brojna pitanja osiguravajući im toplinu i podršku te stimulirajući njihovu potrebu za informacijama, iskustvima i shvaćanjem okoline. Iako vole strukturirano provođenje vremena, djeca najviše uživaju u slobodnom vremenu zabave i igre s roditeljima. Važnost vršnjaka postaje sve izraženija u ovoj dobi, no roditelji su i dalje glavni modeli socijalnog učenja čijim postupcima djeca pridaju najveću pažnju.

- Istraživanja su pokazala da prosječni roditelj provede dnevno u prosjeku 14,5 minuta komunicirajući s djetetom, a od toga 12,5 minuta potroši na kritiziranje. U slučaju bilo kakvog uskraćivanja ljubavi, npr. kada roditelj odbije razgovarati s djetetom ili mu izjavi da ga zais-ta ne voli, dijete doživljava visoku razinu samookrivljavanja nakon svojega lošeg postup-ka te, umjesto da se fokusiraju na ispravljanje ponašanja, postaju usmjerena na to da nisu dobra i da ih nitko ne voli. Roditelji trebaju biti svjesni da konstruktivna kritika mora biti usmjerena na ponašanje, a ne na ličnost djeteta. To bi značilo da, kada dijete napravi neš-to loše, ne smijemo reći „Ti si loš“ nego „Znam da si dobar, ali ovo što si učinio je bilo loše zato što...“. Ponudite objašnjenje i usmjerite se na ponašanje kako biste ga mogli ispraviti.
- Bilo bi dobro započeti svakodnevnu edukaciju o emocionalnoj inteligenciji prilagođenu

jednom petogodišnjaku kroz slikovnice i priče, primjećujući kako određeni likovi zbog određenih ponašanja postaju sretniji ili tužniji, bivaju kažnjeni ili nagrađeni. Postajući svjesniji nedostatka vlastita znanja o emocionalnoj inteligenciji, majke i očevi imaju priliku uvijek iznova učiti kako bi svojoj djeci prenijeli kvalitetno znanje o važnosti prepoznavanja, imenovanja i izražavanja emocija.

- Zbog propagande da se svi moraju osjećati dobro i uživati u visokom samopoštovanju i samozadovoljstvu, ljudi su počeli izbjegavati disforiju – osjećaje ljutnje, tuge i tjeskobe kao nešto što izravno vodi u depresiju. Međutim, ove su emocije toliko snažne da imaju svoju pravu svrhu, a to je da nas napune potrebnom energijom za djelovanje i mijenjanje sebe i svijeta. U tome je problem i današnjih roditelja koji očajnički žele svoju djecu zaštititi od ovakvih i sličnih negativnih emocija misleći kako će im time osigurati sretan i bezbrižan život. Negativne emocije ne trebamo doživljavati svakoga dana, no one nas ponekad mogu razviti do te mjere da neke životne probleme rješavamo vrlo jednostavno.
- Nošenje s negativnim emocijama također je važno kao i doživljavanje pozitivnih emocija. Ako roditelji svoju djecu previše štite od negativnih emocija, znači da takva djeca nikad neće razviti potreban repertoar misli i akcija koje će ih obraniti kada se jednom nađu u negativnom raspoloženju i osjete bespomoćnost. Tjeskoba upozorava na opasnost, tuga govori da prijeti gubitak, a ljutnja nas uzbuni kad netko napadne naš teritorij. Negativni osjećaji djeluju kao alarmi koji signaliziraju opasnost te nas pokreću da se obranimo.

Društvo za komunikacijsku i medijsku kulturu

